

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

OPROEP VAN GEGADIGDEN VOOR FELLOWSHIPS, INGESTELD DOOR HET KONINGIN WILHELMINA FONDS

Door het „Koningin Wilhelmina Fonds” zijn „Fellowships” ingesteld, welke door de Wetenschappelijke Raad voor de Kankerbestrijding worden toegekend.

Deze fellowships zijn in principe bestemd voor afgestudeerde artsen, biologen, chemici, fysici, farmaceuten, veterinairen en tandartsen, bij wie het voornemen bestaat om in de toekomst hun werkkraft in dienst te stellen van het kankeronderzoek.

Doctorandi in de geneeskunde, veeartsenijkunde of tandheelkunde kunnen eventueel ook in aanmerking komen. Zij, die met goed gevolg het examen arts, dierenarts of tandarts hebben afgelegd, genieten de voorkeur.

Voor de gekozen „fellow” wordt een bij zijn (haar) verlangens en aanleg passende werkgelegenheid gezocht in een of achtereenvolgens meer instituten, waar hij (zij) zich in diverse methodes van wetenschappelijk onderzoek kan bewakemen onder supervisie van ervaren onderzoekers. De opleiding zal gericht zijn op vorming tot zelfstandig werker op het gebied van de kanker. Elk „fellowship” wordt telkens voor een jaar (tot een maximum van drie jaar) toegekend. Verwacht wordt, dat na deze periode van wetenschappelijke vorming voor de fellow de mogelijkheid zal zijn ontstaan, in Nederland een passende positie in het kankeronderzoek te verwerven, bv. aan een instituut voor kankeronderzoek, een kankercentrum, een universiteitslaboratorium of enig ander wetenschappelijk instituut, waar onderzoek in verband met het kankervraagstuk wordt verricht.

Verder worden senior-fellowships ingesteld voor hen die met succes de termijn van drie jaar als opleidings-fellow hebben volbracht, of op andere wijze een geëigende vooropleiding hebben doorgemaakt en voor wie niet onmiddellijk een passende vaste positie aan een der bovengenoemde instituten of laboratoria beschikbaar is, of gecreëerd kan worden. In elk zodanig geval wordt door de Wetenschappelijke Raad overwogen, of de hoedanigheden van de opgeleide van dien aard zijn, dat het als een nadeel voor het kankeronderzoek in Nederland moet worden beschouwd als hij daarvoor wegens het ontbreken van een voor hem geschikte plaats toch nog verloren zou gaan.

Een senior-fellowship wordt toegekend voor een periode van ten hoogste vijf jaren.

De opleidings-fellow ontvangt een toelage, die gelijk is aan het salaris van een assistent aan een Rijksuniversiteit. De senior-fellow ontvangt een toelage die gelijk is aan het salaris van een wetenschappelijk ambtenaar 1e klas. Deze toelage zal tenslotte kunnen stijgen tot het salaris van een wetenschappelijk hoofdambtenaar A.

Men kan zich voor een fellowship te allen tijde schriftelijk aanmelden bij de secretaris van de Wetenschappelijke Raad voor de Kankerbestrijding, de Lairesestraat 33, Amsterdam-Z. Aan deze aanmelding dienen alle van belang zijnde persoonlijke gegevens te worden toegevoegd, t.w. redenen der keuze, bijzondere belangstelling enz., evenals mogelijke referenties.

Indien de Wetenschappelijke Raad zulks wenselijk acht, ontvangt de sollicitant een oproep voor een persoonlijk onderhoud.

Een beslissing kan in het algemeen (vakantie-periodes uitgezonderd) na ongeveer twee maanden worden verwacht.

Per jaar kunnen drie opleidings-fellowships worden toegekend. Er kunnen niet meer dan drie senior-fellows gelijktijdig in functie zijn.

Amsterdam, 18 januari 1961

L. MEINSMAN,
secretaris van de
Wetenschappelijke Raad

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; ter bespoediging van plaatsing behoudt de Redactie zich het recht voor, de stukken te bekorten).

PERUBALSEM EN HUID

De klinische les van Prof. Dr. L. H. JANSEN (1960) geeft mij aanleiding tot enkele opmerkingen.

Allereerst begrijp ik het verband niet tussen de eerste halve kolom en het daarna volgende, al kan ik geheel akkoord gaan met de inhoud van deze inleiding.

Maar nu die scherpe aanval op balsamum peruvianum (m.i. ten onrechte „zalf” genoemd). Reeds gedurende ongeveer 20 jaar heb ik — dag in dag uit — voor de behandeling van ulcera „oranje zalf” toegepast waarin behalve perubalsum, sulfadiazine is verwerkt. (De naam dankt dit preparaat aan de oranje kleur door de gebruikte rode palmolie). In al die jaren heb ik nog nimmer een overgevoeligheid moeten constateren voor deze zalf en voor de daarin aanwezige componenten. Honderden patiënten kregen dit geneesmiddel geapliceerd.

Bovendien: waarom de toepassing van perubalsam zo scherp veroordeeld? Om de drie door Prof. JANSEN genoemde gevallen? Allergieën vindt men toch voor van alles en nog wat. Mag men het gebruik van ananas of aardbeien als gevaarlijk beschouwen, omdat daarbij zoveel gevallen van urticaria voorkomen? Mag men de sulfapreparaten als geneesmiddel verwerpen, omdat vaak hiervan een urticaria pigmentosa het gevolg is?

Prof. JANSEN is in zijn eindconclusie wel wat al te ver gegaan.

Literatuur: JANSEN, L. H. (1960) Perubalsam en huid. *Ned. T. Geneesk.* 104, 1757.

Medan, 24 december 1960

H. KOPERBERG

„Zeër ervaren” is een uitdrukking die dikwijls voor de arts gebruikt wordt. Er zijn weinig verworvenheden in ons artsbestaan waar wij ons, mijns inziens terecht, zozeer op laten voorstaan als „ervaring”. Deze ervaring is lering, deels bewust, deels onbewust, verworven in onze loopbaan. Het is echter veel moeilijker dan men wel meent, onze indrukken van de patiënt juist te beoordelen! Dit komt ten dele doordat een bepaalde ziekte zeer vele verschijningsvormen kan hebben, ten dele doordat de ene patiënt zo geheel anders reageert dan de andere, terwijl natuurlijk de geaardheid van de waarnemer tevens van groot belang is.

Als voorbeeld wil ik noemen de ervaring opgedaan met de beroemde kwikterzalf bij de behandeling van psoriasis; een zalf die alom werd aangeprezen, en zeker meer dan 50 jaren in West-Europa werd gebruikt, zulks tot aller tevredenheid. Een kritisch onderzoek van mijn medewerker Dr. YOUNG liet zien, dat het kwik uit de zalf weggelaten kon worden, zonder dat dit het therapeutische effect verminderde. Bovendien bleek, dat ondanks juiste applicatie bijna 50 pct van de patiënten lichte tot ernstige complicaties toonden ten gevolge van de mercurius praecipitatus albus. Nimmer had de „ervaring” der dermatologen dit aan het licht gebracht.

Wanneer collega KOPERBERG meent, dat zijn ervaring

met sulfa op ulcererende of granulerende defecten zo gunstig is, dan is dit in strijd met alle bekende feiten.

In het *Year Book of Dermatology* 1953/54 (bl. 8) concluderen SULZBERGER en BAER, dat voor de lokale behandeling de sulfonamiden vrijwel geheel in onbruik zijn geraakt wegens het sensibiliserende vermogen, en ten gevolge van de komst van antibiotica, die een veel breder spectrum bezitten. SULZBERGER e.a. (1947) zagen overgevoeligheidsreacties bij 19 pct van 254 proefpersonen na behandeling van brandwonden met sulfapreparaten.

De risico's verbonden aan het plaatselijk behandelen met sulfa-preparaten zijn ook zeer goed naar voren gekomen uit enkele Nederlandse publikaties; hierin worden onderzoeken beschreven, die vooral het verschijnen van de kruisgevoeligheid naar voren brengen (VAN VLOTEN 1950; KOIJ en VAN VLOTEN 1952).

Aan de waarde van deze gegevens kan niet worden getwijfeld, daar wij hier te maken hebben met een experiment, dat geheel met de praktische toepassing van deze preparaten overeenkomt. Neemt collega KOPERBERG geen sensibilisaties waar, dan komt dat of doordat hij deze preparaten appliceert op intacte huid, of doordat hij de preparaten te kort toepast om het resultaat van de sensibilisatie te kunnen zien, of . . . doordat de patiënt de voorgeschreven middelen niet of onvoldoende appliceert; dit laatste gebeurt vaker dan wij menen.

Wat betreft de sensibilisaties voor perubalsem kan ik nog mededelen, dat wij in het laatste halve jaar 11 patiënten met overgevoeligheid hiervoor hebben gezien. Zelfs al is dit niet veel, dan nog dient perubalsem, zoals ik in mijn klinische les uiteenzette, vermeden te worden, omdat het nuttig effect, ook volgens de meest optimistische berichten vrijwel nihil is en omdat de complicaties van sensibilisatie door deze substantie ernstig zijn (kruisgevoeligheid).

Bijna wekelijks moet ik diep gewortelde overtuigingen die op overlevering of ervaring berusten, prijsgeven, wanneer ik geconfronteerd word met feiten van juiste experimenten. Ik meen echter, dat dit ons niet opstandig of onrustig of misnoegd moet maken, integendeel. Speciaal de arts moet zich niet vastklemmen aan zijn rots der vooroordelen, daar dit niet alleen schadelijk is voor hemzelf, doch veel meer nog voor zijn patiënten.

Het verwekken van urticaria pigmentosa door sulfa-preparaten is mij onbekend, ook in de literatuur heb ik het niet vermeld gevonden.

Literatuur: KOIJ, R. en TH. J. VAN VLOTEN (1952) *Dermatologica* (Basel) 104. — SULZBERGER e.a. (1947) *J. Allergy*, 92, 18. — VLOTEN, TH. J. VAN (1950) *Een onderzoek bij allergische huidverschijnselen veroorzaakt door sulfa-preparaten*. Proefschrift Amsterdam.

Utrecht, 10 januari 1961

L. H. JANSSEN

BERICHTEN

BUITENLAND

Canada

Een sociaal hygiënisch experiment. — Blijkens een statistisch onderzoek van de Alcoholism Foundation van Ontario neemt met de stijging van het alcoholgebruik de sterfte aan levercirrose toe. En daar het alcoholgebruik afhankelijk is van de prijs, is er wel aanleiding te onderstellen, dat stijging van de alcoholprijs zich in de sterfte van levercirrose gunstig zal openbaren. „Zou de regering wellicht bereid zijn tot een sociaal experiment?” zo vraagt men zich in de kringen van de alcoholisme-bestrijders af. Indien het onderstelde causale verband bestaat, moet kunstmatige

verhoging van de alcoholprijs daling van de levercirrose-sterfte ten gevolge hebben: sparing van mensenlevens en winst voor de overheidskas. Maar wie een heel nauw sociaal geweten heeft, ontdekt misschien iets onzedelijks „in raising the price of a commodity to all so that disaster may be avoided for some” (*Canad. med. Ass. J.* 26 nov. 1960, bl. 1361).

Engeland

Schommelbed. — Naar aanleiding van de lof, toegezwaard aan de Amerikaanse schommelstoel (deze rubriek bl. 191) deelt een inzender in de *Lancet* (I, bl. 109) mede, dat hij meestal slaapt in een zelf geconstrueerd, elektrisch bewogen schommelbed. Naar zijn mening is „the well being of the North American patients due . . . to the universal cellular and visceral exercise which results from the rocking”. De Griekse artsen pasten vier vormen van passieve lichaamsbeweging therapeutisch toe: paard rijden, in een wagen rijden, zeilen en in een hangmat schommelen (*αίωρα* = zweefstoel).

Opleiding van hygiënisten. — Twee artsen, onderscheidenlijk te Bazel en te Aberdeen afgestudeerd, in de verantwoordelijke posities van epidemioloog en malaria-bestrijder in Israël en Nigeria werkzaam, hebben in Engeland een officiële „post graduate Public-Health course” gevolgd. In de *Lancet* van 15 januari (bl. 104) geven zij over het genoten onderwijs een uitvoerig ongunstig oordeel. Zij vinden het programma achterlijk, te veel gericht op de technische bijzonderheden van de Engelse „local-authority practice”. De overvloed van onderwerpen leidt tot vervlaking; voor nadere studie van bepaalde onderwerpen vindt de leerling geen gelegenheid. Het onderwijs wordt in hoofdzaak gegeven in de vorm van „lectures”; tot „active thoughts and independent study” prikkelt het de leerling niet. De meeste „instructors” hebben weinig oefening als docent en de hoedanigheid van het onderwijs is erg verschillend. Een principieel punt dat de schrijvers ten slotte aanroeren, is de vraag of dergelijke cursussen wel zin hebben. De specialisering in „public health” zou men tot het niveau van elk ander geneeskundig specialisme kunnen verheffen door de opleiding binnen een dienst te brengen („in-service”-training) „where the student learns while working under supervision of experienced specialists”.

Tot spuiing van hun ergernis over de aan een schijnopleiding verspilde maanden dient de schrijvers als motto een aanhaling uit ANDERSENS *De nieuwe kleren van de keizer*: „Niemand wou laten merken dat hij niets zag, want dan zou hij niet gedeugd hebben voor zijn betrekking of voor een domoor worden gehouden”.

Radioactieve schildpadden. — In het parlement vroeg een van de leden of de minister van gezondheid zich wel bewust was „of the danger to human health arising from the import of tortoises that have been exposed to radioactivity; and what steps are taken to ensure that these animals on their arrival in Great Britain are free from this and other infections”. Mr. POWELL: „I am advised that there is no hazard from radioactivity from imported tortoises — (*laughter*) — and no evidence of infection arising from them which would justify control measures”. (*Med. Off.* 13 jan., bl. 21). (Een paar jaar geleden is er wel eens sprake geweest van salmonellose afkomstig van uitheemse schildpadden, zie dit *Tijdschrift* 1957, bl. 595 en 1958, bl. 1906).

Placebo's. — Farmacologische leerboeken houden rekening met leeftijd, geslacht en gewicht van de patiënt, maar te zelden met de persoonlijkheid, bv. met de verschillende